

AKTI TUNNISTAB KEHTETUKS:

Tvk m 21.02.2013 nr 13, jõustumine 03.03.2013

TALLINNA LINNAVOLIKOGU	
MÄÄRUS	
Tallinn	
Tallinna sotsiaalhoolekande arengukava 2006-2010 ja sotsiaalhoolekande tegevuskava 2006-2008	
Määrus kehtestatakse Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 punkti 7 ja § 37 ning Sotsiaalhoolekande seaduse § 8 punkti 1	

§ 1. Kinnitada Tallinna sotsiaalhoolekande arengukava 2006-2010 ja sotsiaalhoolekande tegevuskava 2006-2008 vastavalt lisale.

§ 2. Arvestada Tallinna sotsiaalhoolekande arengukavaga Tallinna linna järgnevate aastate eelarvestrateegiate ja eelarvete koostamisel vastavalt linna rahalistele võimalustele.

§ 3. Tunnistada kehtetuks Tallinna Linnavolikogu 6. septembri 2001 määrus nr 38 "Tallinna hoolekande arengukava 2001-2005".

§ 4. Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametil avaldada määrus ja selle lisa ajalehes, milles Tallinn avaldab ametlikke teadaandeid.

§ 5. Määrus jõustub 1. veebruaril 2006.

Toomas Vitsut
Tallinna Linnavolikogu esimees

TALLINNA SOTSIAALHOOLEKANDE ARENGUKAVA 2006-2010 JA SOTSIAALHOOLEKANDE TEGEVUSKAVA 2006-

SISUKORD

1. Sissejuhatus
2. HOOLEKANNE 2001-2005
 - 2.1 Hoolekande juhtimine
 - 2.2 Laste hoolekanne
 - 2.3 Eakate hoolekanne
 - 2.4 Puuetega inimeste hoolekanne
 - 2.5 Kriisigruppide hoolekanne
 - 2.6 Kriisiabi
3. HOOLEKANDE ARENG 2006-2010
 - 3.1 Hoolekande visioon ja peaesmärgid aastani 2010
 - 3.2 Hoolekande eesmärgid
4. HOOLEKANDE TEGEVUSKAVA 2006-2008
 - 4.1 Hoolekande juhtimine
 - 4.2 Laste hoolekanne
 - 4.3 Eakate hoolekanne
 - 4.4 Puuetega inimeste hoolekanne
 - 4.5 Kriisigruppide hoolekanne
 - 4.6 Kriisiabi
5. INVESTEERINGUTE VAJADUS 2006-2008
6. KOKKUVÕTE

1. SISSEJUHATUS

Käesolev sotsiaalhoolekande arengukava (edaspidi arengukava) on koostatud Tallinna sotsiaalhoolekande (edaspidi hoolekanne) arendamiseks 2006 - 2010. Arengukavas on määratletud hoolekandevaldkonna põhilised arengusuunad ja tegevuskava.

Arengukava ülesehituses on kasutatud kahte erinevat periodiseeringut – hoolekande arengu visioon ja eesmärgid on sätestatud viieaastaseks perioodiks so 2006 - 2010. Arvesse võttes abi- ja ressursi vajaduse täpsemat prognoositavust lühiajalisel perioodil on konkreetsed tegevused sätestatud kolmeks aastaks s.o 2006 - 2008.

Arengukava koosneb viiest peatükist: sissejuhatus, hoolekanne 2001 - 2005, hoolekande areng 2006 - 2010, hoolekande tegevuskava 2006 - 2008 ning investeringute vajadus 2006 - 2008.

Arengukava teises peatükis Hoolekanne 2001 - 2005 antakse ülevaade hoolekande valdkondade olukorrast, üldprintsipiidest ning osutatavatest teenustest. Arengukava kolmandas peatükis Hoolekande areng 2006 - 2010 määratletakse hoolekande visioon tulenevalt Tallinna Linnavolikogu 10.06.2004 määrusega nr 23 kinnitatud strateegiast “Tallinn 2025”. Kooskõlas strateegiliste dokumentidega on sõnastatud sotsiaalvaldkonna arengu eesmärgid valdkondade kaupa (laste, eakate, puuetega inimeste, kriisigruppide hoolekanne, kriisiabi). Arengukava neljas peatükk sisaldab hoolekande tegevuskava 2006 - 2008, määratledes tegevused, kriteeriumid tegevuse edukuse mõõtmiseks, ressursivajaduse. Tegevuskava aastateks 2009 - 2010 koostatakse ja esitatakse Tallinna Linnavolikogule kinnitamiseks 2008. aasta neljandas kvartalis. Arengukava viiendas peatükis leiavad käsitlemist investeringute vajadused hoolekande valdkonnas 2006 - 2008.

Arengukava on valminud linna hoolekandesüsteemis tegutsevate spetsialistide ühistöö tulemusena. Arengukava koostamises osalesid Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet (edaspidi TSTA) ja TSTA hallatavate asutuste spetsialistid, linnaosade valitsuste ja nende hallatavate asutuste spetsialistid, linnale sotsiaalteenuste lepinguliste osutajate esindajad ning linnakantselei spetsialistid. Kaasatud olid Tallinna Elamumajandusameti, Tallinna Haridusameti, Tallinna Spordi- ja Noorsooameti, Aktsiaseltsi Lääne-Tallinna Keskhaigla spetsialistid. Arengukava tööversioon on olnud avalikkusele kättesaadav täiendavate ettepanekute tegemiseks Avahoolduse Arenduskeskuse koduleheküljel.

2. HOOLEKANNE 2001 – 2005

2.1. Hoolekande juhtimine

Tallinna hoolekande juhtimine toimub kahel viisil – Tallinna Linnavalitsus (edaspidi linnavalitsus) korraldab hoolekannet TSTA ning linnaosade valitsuste kaudu:

· Kogu linna teenindavad asutused –Iru Hooldekodu, Tallinna Lastekodu, Tallinna Laste Turvakeskus, Tallinna Vaimse Tervise Keskus, Päevakeskus Käo, Tallinna Puuetega Noorte Õppekeskus “Juks”, Avahoolduse Arenduskeskus on TSTA hallatavad asutused ning ülelinnalised teenused arendatakse välja ning ostetakse teenusena sisse TSTA poolt.

- Linnaosade valitsuste hallata on linnaosa elanikke teenindavad asutused – sotsiaalkeskused (päevakeskused) ja sotsiaalmajad, linnaosade valitsuste ülesandeks on sotsiaaltoetuste maksmine, abivajajate teenusevajaduse väljaselgitamine, teenustele suunamine ja linnaosa teenuste korraldamine.

Tallinna hoolekandesüsteemi üldise ülesehituse ja korralduse alused kujundati koos üldiste linnajuhtimise põhimõtetega 1990-date aastate esimesel poolel. Kümne aasta jooksul on nii Tallinna linna kui Eesti Vabariigi sotsiaalne keskkond ja sellega seotud probleemid oluliselt muutunud ning praegune linna hoolekande juhtimise süsteem ei võimalda probleeme efektiivselt ja adekvaatselt lahendada. Samuti on praeguse süsteemi raames probleeme mitmete Euroopa Liidus väärtustatud üldiste printsiipide (nt. võrdse kohtlemise, võrdsete võimaluste, rahastamise läbipaistvuse jms) rakendamisega.

Peamiste hoolekandesüsteemi juhtimisega seotud probleemidena võiks välja tuua järgmist:

- Sotsiaalteenuste kvaliteet erineb linnaositi, mis avaldub teenuste kättesaadavuse ja personaliga kindlustatuse osas.
- Erinevate lülide ja tasandite kohustused pole üheselt määratud, mis on viinud vastutuse hajutatuseeni.
- Samasisuliste teenuste korraldus on linnaositi erinev, mistõttu on komplitseeritud linna hoolekande kui terviku juhtimine.

- Teenuste rahastamise skeemid on linnaositi erinevad ja erinev on ka teenuste rahastamise läbipaistvus.

- Kuna linnaositi on erinevad ka teenuste rahastamise tasemed, on linnakodanikud sotsiaalteenustega kindlustatud ebavõrdselt.

Eeltoodud probleemide lahendamine ning seeläbi linnaelanikele võimaluse tagamine saada operatiivset ning kvaliteetset sotsiaalabi võrdselt kõikides linna piirkondades eeldab juhtimismudeli efektiivsemaks muutmist.

Hoolekande korraldamist Tallinnas reguleerivad mitmed käesolevas arengukavas nimetatud olulised riigi ja linna õigusaktid. Hoolekande kiire areng, uute teenuste ja toetuste lisandumine ning hoolekande korralduse põhimõtete muutumine on aga kaasa toonud vajaduse täiendavate õigusaktide väljatöötamiseks.

Tallinna Linnavolikogu 06.09.2001 määrusega nr 38 kinnitatud Tallinna hoolekande arengukava aastateks 2001-2005 sätestas eesmärgina orienteerituse Tallinna asutuste hoolekandeteenuste tootmise vähendamisele ning teenuste sisseostmisele eraõiguslikelt teenustepakkujatelt. Teenuste osas, kus erasektori poolt pakutavate teenuste kvaliteedi tase on olnud madal, on ostetud teenused asendatud linnaasutuse poolt osutatavate teenustega. Tegelik olukord on kujunenud selliseks, et suurem osa pakutavatest sotsiaalteenustest osutatakse linna asutuste poolt. Küll aga peetakse hoolekande arendamisel jätkuvalt oluliseks eraõiguslikult sektorilt (sealhulgas mittetulundusühingud) teenuste ostmist.

Abitaotlejate andmete registreerimiseks ning abi osutamise seotud toimingute fikseerimiseks kasutatakse Tallinnas nagu ka teistes eesti omavalitsusüksustes Sotsiaalministeeriumi tellimisel väljatöötatud rakendustarkvara nimetusega SIS. Tallinna hoolekande arengukavas aastateks 2001-2005 peeti vajalikuks reaajas töötava ning hoolekande korraldajate vajadustele vastava Tallinna Hoolekande Infosüsteemi loomist. Infosüsteemi loomine pole realiseerunud, kuna riik on alustanud uue üleriigilise hoolekande infosüsteemi (STAR) loomist. Paralleelse infosüsteemi väljaarendamine linna poolt pole seetõttu otstarbekas. Linnavalitsus on aga tellinud mitmeid tarkvara arendustöid täiustamiseks olemasoleva infosüsteemi kasutamise võimalusi. Nii on loodud täiendus, mis võimaldab linnaosadel kasutada teiste linnaosade andmebaase. Samuti on loodud andmebaas, mis võimaldab saada operatiivset infot teenuse osutamise või toetuse maksmise kohta konkreetse isiku osas linnaosade andmebaaside üleselt. Edaspidi peetakse oluliseks taotleda ligipääsu neile riigi ja linna registritele / andmekogudele, mis on vajalikud tööülesannete täitmiseks.

Riigi tasandil vastu võetud põhimõtteline otsus juhtumikorralduse kui ühe sotsiaaltöö meetodi (eelis)arendamiseks eeldab põhjalikku ja ajamahukat klienditööd abivajajatega linnaosade sotsiaalhoolekande osakondades. Sotsiaalhoolekande seaduse vastava muudatuse jõustumine toob kaasa hoolekandetöötajate arvu suurendamise vajaduse hoolekandeteenuste osutamisel.

Arengukavas nimetatud tegevusi finantseeritakse peamiselt linnaelarvest, kaasates võimalusel elluviidavate projektide finantseerimiseks ka eelarveväliseid rahastamisallikaid, nagu erakapital, riiklikud ja rahvusvahelised fondid. Linn taotleb riigipoolset finantseerimist nende teenuste osas, mis kehtiva regulatsiooni kohaselt võimaldavad finantseerimist riigieelarvelistest vahenditest. Linnavalitsus kaasab hoolekande infrastruktuuri kaasajastamiseks ja inimressursi arendamiseks Euroopa Liidu struktuuriabi vastavalt Eesti Vabariigis ja Tallinna linnas avanevatele võimalustele.

2.2. Laste hoolekanne

2001. aastal elas Tallinnas 89 212 last ja noort vanuses kuni 19 eluaastat, 2005. aastaks vähenes samas vanuses laste ja noorte arv 6 699 võrra. Kuigi laste üldarv on vähenenud, on kasvanud esmakordselt arvele võetud vanemliku hoolitsuseta laste arv 422 lapselt 450 lapseni. Abivajajatena arvele võetud laste arvu suurenemine tuleneb laste probleemide süvenemisest aga ka võrgustikutöö paranemisest linnaosades tänu lastekaitsetöötajate arvu suurenemisele. 2001. aastal oli linnaosade sotsiaalhoolekandeosakondades ametis 23 lastekaitsetöötajat, 2005. aastal 35. Iga lastekaitsetöötaja kohta on linnaosades keskmiselt 1870 last. Eesti Vabariigi valitsuse 27.10.2005 istungil heaks kiidetud Lastekaitse kontseptsiooni kohaselt on optimaalne laste arv kohalikus omavalitsuses ühe lastekaitsetöötaja kohta 1000.

Lapsed ja lastega pered saavad sotsiaalhoolekandeosakonnast abi soodustuste, toetuste, hoolekandeteenuste saamisel, perevaidluste lahendamisel ja lapsele eestkoste ja hoolduse korraldamisel. Lastega perede toimetuleku tagamiseks osutatakse erinevaid teenuseid, nagu psühholoogiline nõustamine, arendustegevus ja nõustamine päevakeskuses, psühhosotsiaalne nõustamine ja praktiline pereabi, tugiisikuteenus, ranits vähekindlustatud perekonna esimesse klassi minevale lapsele, imiku hoolduspakid, lapse ajutine hooldamine pereabikeskuses, sotsiaalne rehabilitatsioon alaealistele õigusrikkujatele ja sõltuvushäirega lastele.

Lastega pered saavad linnalt erinevaid toetusi, nagu: toetus paljulapselistele peredele Eesti Vabariigi aastapäevaks, ühekordsed lastetoetused, esmakordselt kooli mineva lapse toetus, ühekordne lapse sünnitoetus, lapse sünnipäevatoetus, lastehoiu toetus. Lapsed on vabastatud arsti visiiditasu maksmisest.

Alates 2006. aastast hakkavad lisaks algklasside õpilastele tasuta koolilõunat saama kõik põhikooli õpilased. Tasuta koolilõuna võimaldatakse ka gümnaasiumis õppivatele toimetulekuraskustes perede lastele. Lastega peredel on soodustused Tallinna ühistranspordi kasutamisel.

Vanemliku hoolitsuseta lastele on linnas kolm varjupaika, perevägivalda kannatanud ja toimetulekuraskustes emadele lastega 2 varjupaika. Asendushooldust vajavad lapsed paigutatakse hooldusele perekonda või lastekodusse. Asendushooldusele asutusse ja perekonda paigutatud laste arv on aasta-aastalt vähenenud. Laps eraldatakse perekonnast ainult äärmisel vajadusel ja siis kui asendushooldusel on lapse arenguks võimalik luua soodsamad tingimused kui perekonnas. Kui vähegi võimalik, püütakse laps jätta oma vanemate juurde ja toetada perekonda.

Viie aasta jooksul on juurde tulnud uusi teenuseid ja teenuseosutajaid. Narkomaania vähendamise preventiivsete programmide rakendamiseks avati 2001. aastal Tallinna Lastehaiglas sõltuvushäiretega laste ja noorukite osakond. 2001. aastal alustas tööd Tallinna Lastekodu Maarjamäe keskus, viimane peremaja valmis 2002. aastal. Samal aastal avati Tallinna Laste Turvakeskuses kaks uut osakonda sõltuvusprobleemidega lastele, hakati linnaeelarvest katma Tallinna Lastekodu imikute ja puuetega laste keskuse varjupaigas viibivate laste ülalpidamiskulusid. 2002. aastal sai lastekodu õiguse osutada puuetega lastele rehabilitatsiooniteenust, alustas tööd lastekodu pereabikeskus. 2003. aastal avati laste varjupaik Tallinna Lastekodu Kopli keskuse ruumides, lastekodu imikute ja puuetega laste keskusesse lisandus 8 varjupaigakohta väikelastele. 2003. aastast töötab Tallinna Lastekodu Nõmme keskus ema ja lapse varjupaik ning laienes tugiisikuteenust saavate laste arv 10 lapse võrra. Toimetulekuraskustes perede jõustamiseks käivitati 2003. aastast arendus- ja võrgustikutöö ning nõustamine. 2005. aastal alustas koostöös Päästeameti ja Sotsiaalministeeriumiga tööd laste abi- ja infotelefon. Koostööprojekt kiideti heaks Tallinna Linnavalitsuse 26. jaanuari 2005 korraldusega nr 145 - k.

2005. aastal käivitati lastekaitse valveteenistus Tallinna linnapea 2. märtsi 2005 käskkirja nr PO-1/60 alusel, mille raames lepingulised töötajad lähevad lastekaitsetöötajate töövälisel ajal politsei kutsel alla 14- aastaste laste ülekuulamistele. Tallinna Linnavolikogu 06.10.2005 otsusega nr 262 otsustati TSTA hallatava asutuse Tallinna Perekeskus asutamine.

Viie aasta jooksul ei ole suudetud kindlustada kõigi abivajajate juurdepääs mitmetele teenustele nende puudumise või väikse mahu tõttu. Tugiisikuteenust saavaid lapsi on linnas kokku 58, tegelik vajadus vähemalt 300. Päevakeskused lastele tegutsevad ainult Haabersti, Põhja-Tallinna ja Kristiine linnaosas.

Asendushoolduse korraldamisel ei ole rahaliste vahendite puudumise tõttu suudetud sisse seada regulaarseid üritusi (nõustamine, eneseabigrupid ja infopäevad) hooldajatele. Samal põhjusel ei ole siiani avatud noortekodu vanemliku hoolitsuseta lastekodus üles kasvanud noortele ja avatud tugikodu (rühmakodu) puudega noortele. Probleeme on lastekodust ellusuunamisega. Igal aastal vajab eluaset vähemalt 30 noort, kes ise ei ole suutelised ennast eluasemega kindlustama. Linnaosade valitsuste erineva töökorralduse tõttu ei ole suudetud ühtlustada lastekaitsetöötajate vastuvõtuaegu, tööülesandeid ja metoodikat. Osades linnaosades toimub töö territoriaalsel printsiibil (sama lastekaitsetöötaja töötab lapse kõigi probleemidega tema kõigi eluetappidel), osades funktsionaalsel printsiibil (erinevad lastekaitsetöötajad töötavad erinevate probleemidega).

Lastega peredele osutavad perekonda toetavaid hoolekandeteenuseid linna asutused ja mittetulundusühingud lepingute alusel. Vanemliku hoolitsuseta lastele varjupaigateenust ja lastekodu teenust jäävad osutama ainult linna asutused. Mittetulundusühingute kui aktiivsete lepingupartnerite kaasamiseks jätkatakse 2001. aastal alustatud riskilapse ümarlaudade korraldamist.

Lastega perede probleemide ennetamiseks ja leevendamiseks jätkatakse ametkondade vahelist koostööd ja võrgustikukohtumisi spetsialistide tasandil. 2005. aasta veebruaris moodustati TSTA juhataja 7. veebruari 2005 käskkirjaga nr 18 töörühm, kuhu kuuluvad esindajad haridusametist, Avahoolduse Arenduskeskusest ja TSTA hoolekande- ning tervishoiuosakonnast. Töörühmas on otsitud lahendusi erinevatele laste kooli- ja pereprobleemidega seonduvatele küsimustele ning koostatud tegevusplaan järgmiseks aastaks. Edaspidi kaasatakse töörühma töösse ka teiste ametite esindajaid.

2.3. Eakate hoolekanne

01.09.2005 seisuga oli Tallinnas 402 987 elanikku, neist 65-aastaseid ning vanemaid 68 324. Kõige vanema elanikkonnaga on Mustamäe linnaosa, kus 65-aastased ning vanemad isikud moodustavad elanike üldarvust 23,9% ja kõige noorema elanikkonnaga Lasnamäe linnaosa, kus eakad moodustavad 13,1% elanikkonnast.

Töös eakate inimestega on lähtunud üldprintsibist, et kõigile elanikele oleksid tagatud võrdsed võimalused ning et Tallinnas oleks hea elada. Eakate hoolekande eesmärk on võimaldada eakal võimalikult kaua elada oma kodus täisväärtusliku elu. Linna poolt osutatakse eakatele järgmisi teenuseid: koduteenused, üldhooldekodu teenused ning muud eaka inimese perekonda toetavad teenused.

Prioriteediks on olnud koduhooldus. 01.09.2005 seisuga oli linnas 144,5 koduhooldustöötaja ametikohta ning hooldusel oli 1001 inimest. 25.11.2004 kehtestas Tallinna Linnavolikogu määrusega nr 40 koduteenuste loetelu ja nende osutamise tingimused ja korra ning 29.06.2005 kehtestas Tallinna Linnavalitsus korraldusega nr 1369 tasuliste koduteenuste sisseseadmise ja nende hinnad, mis on 54 krooni tund ja soodushind on 10 krooni tund. Laekuvomatulu kasutatakse teenuse osutamiseks nädalavahetusel.

Avahooldusteenuseid osutavad linnaosade sotsiaal- või vanurite päevakeskused. Keskusi külastab 4000-5000 püsiklienti kuus. Kõigis keskustes töötavad huvialaringid, keelekursused, tagatud on interneti püsiühendus ja toimub arvutiõpe eakatele.

Pidevat hooldust ja järelevalvet vajavad vanurid, kelle perekonnad ei ole võimelised nende hooldust korraldama, suunatakse TSTA hallatavasse asutusse Iru Hooldekodu ja mujal asuvatesse hooldekodudesse vastavalt Tallinna Linnavalitsuse 16.06.1999 määrusele nr 55 Üldhooldekodusse paigutamist vajavate isikute arvelevõtmise, hooldekodusse paigutamise ja sealt väljaarvamise kord Tallinnas. Iru Hooldekodus on 385 kohta, kus 375 kohta finantseeritakse linna eelarvest ja 10 kohta on klientidele, kes tasuvad oma ülalpidamiskulud täismahus ise. Väljaspool Tallinna asuvates hooldekodudes elas 01.07.2005 seisuga 402 TSTA poolt suunatud isikut, kelle hooldamise eest maksab Tallinn keskmiselt 3000 krooni isiku kohta kuus.

2002. aastal alustas Tallinn esimesena vabariigis koduõendus-hooldusteenuse osutamist ja finantseerimist linna eelarvelistest vahenditest. 2006. aastal on selleks eraldatud 3 miljonit krooni, millele lisanduvad haigekassa lepingu alusel osutatavad teenused. Üle 80% koduõenduse klientidest on eakad inimesed, krooniliste haigustega inimesed.

Suurimaks edusammuks eakate hoolekandes võib pidada dementsete päevahoiuteenuse alustamist. Alates 2003. aastast kasutab seda teenust kuni 20 isikut. Eaka isiku parema toimetuleku tagamiseks on oluline saunateenuse doteerimine, veemõõturite paigaldamise osalise maksumuse kompenseerimine ja eluruumide kohandamine. Tallinna linn kompenseerib pensionäridele juba kolmandat aastat hinnatõusu (500 krooni pensionäri kohta) ja kulutab selleks aastas 45 miljonit krooni. Toimetulekuraskustes eakate inimeste

toetamiseks makstakse ühekordseid toetusi toimetuleku tagamiseks, taastus- ja hooldusravi osaliseks hüvitamiseks, retseptiravimite maksumuse ja abivahendite soetamise osaliseks hüvitamiseks. Hinnatõusu kompenseerimiseks makstakse eakatele ühekordset toetust, mis 2005. aastal on 500 krooni ja 2006. aastal 700 krooni. 65-aastased ja vanemad inimesed omavad tasuta sõidu õigust Tallinna ühistranspordis.

2.4. Puuetega inimeste hoolekanne

2001. aastal oli Tallinnas 12 037 puudega inimest. Puudega isikute arv on kasvanud aastatel 2001 - 2005 4437 isiku võrra. Tallinnas oli seisuga 01.07.2005 puuetega inimesi 16 474, nendest lapsi 917 ja täiskasvanuid 15 557. Keskmise puude aste on määratud 5531-le isikule, raske puude aste 8922-le isikule ja sügava puude aste 2021-le isikule.

Töös puuetega inimestega on lähtutud arengukava üldprintsipiidest, märksõnaks teenuste mitmekesisus ja kättesaadavus puuetega inimestele, koostöö mittetulundusühingute, teiste organisatsioonide ja asutustega, võrdsete võimaluste tagamine igale tallinlasele. Linn osutab puuetega inimestele järgmisi teenuseid: transporditeenus, isikliku abistaja teenus, viipekeeletõlketeenus, nõustamisteenused, päevategevuse ja -hoiu teenus, toetatud elamise teenus, teenused psüühikahäirega klientidele ning muud puuetega isikute perekonda toetavad teenused.

Transporditeenuse osutamine puudega inimestele on suurenenud iga aastaga. Paranenud on teenuse kvaliteet, teenuse osutajad on soetanud teenuse osutamiseks uusi kaasaegseid transpordivahendeid, viinud läbi koolitusi puuetega inimesi teenindavatele juhtidele. Taksoteenuse kasutajate arv kuus on suurenenud 350- lt 500- le inimesele. Arengukavas planeeritud 700 taksoteenuse kasutajat on jäänud saavutamata. Transporditeenust puuetega inimestele osutab Termaki Autopargi Aktsiaselts ja taksoteenust osühing Esra KO.

Isikliku abistaja teenust osutatakse mittetulundusühingute poolt: 2005. aastal 172-le kliendile kokku 69 821 tundi, keskmiselt 406 tundi kliendile aastas. Kogu perioodi vältel ei ole tõusnud isikliku abistaja tunnitasu, mis on keskmiselt 26,4 krooni (sisaldab makse ja koordineerimistasu). Suurenenud on teenuse saajate arv ja tundide maht. Isikliku abistaja teenust osutatakse raske ja sügava nägemispuudega ja liikumispuudega täiskasvanutele, sügava ja raske nägemise- ja/või liikumispuudega lastele. Uudse teenusena osutatakse vaimupuudega noortele tugiisiku teenust. Teenust osutavad mittetulundusühingud: Põhja-Eesti Pimedate

Ühing, LIIKUMISPUUETEGA LASTE TUGIÜHING, Mittetulundusühing EESTI ISESEISVA ELU KESKUS ja EESTI VAIMUPUUDEGA INIMESTE TUGILIIT.

Viipekeele tõlketeenuse maht on 2600 tundi aastas. Teenust kasutavad 314 klienti, keskmiselt 72 klienti kuus. Suurenenud on teenuse kasutajate arv 170-lt 314-ni. Tundide maht 36 tundi kliendile aastas on saavutamata. Teenust koordineerib EESTI KURTIDE LIIT.

Nõustamisteenuste osutamine on olnud varieeruv, teenuse osutajate ring on olnud aastati erinev, lähtudes teenuste vajadusest. 2005. aastal osutatakse nõustamisteenust 1300 tundi järgmiselt: tööhõivealane nõustamine vaimupuudega inimestele 510 tundi, pimekurtide ja pimedate nõustamine 100 tundi, kuulmispuudega laste ja noorte ja nende perede nõustamine 120 tundi, psühholoogi grupitöö ja individuaalkonsultatsioonid nägemispuudega inimestele 100 tundi. Uudse teenusena osutatakse sotsiaalnõustamise teenust kurtidele mahuga 470 tundi. Nõustamisteenuste maht on jäänud püsima vaatamata suurele vajadusele selle teenuse järele.

Päevategevuse ja igapäevaelu toetamise teenuse saajate arv on suurenenud. Teenust osutavad TSTA hallatavad puuetega Tallinna Puuetega Noorte Õppekeskus "Juks" (85 klienti) ja Päevakeskus Käo (69 klienti). Alates 2004. aastast töötab Päevakeskus Käo noorte osakond, mis reorganiseeriti mittetulundusühingu poolt osutatavast teenusest TSTA hallatava asutuse teenuseks, et tagada teenuse kvaliteet ja stabiilne rahastamine. Teenust noorteosakonnas osutatakse 36-le raske ja sügava vaimupuudega noorele. Linnal on üha kasvav vajadus vaimupuudega inimestele teenuse osutamiseks.

Mittetulundusühingult EESTI VAIMUPUUDEGA INIMESTE TUGILIIT ostetakse teenust 512 tunni ulatuses aastas. Planeeritud teenuse maht 40-le raske ja sügava vaimupuudega kliendile päevategevuse ja -hoiu teenuse osutamisel on saavutatud.

Perekonda toetavate teenustega võimaldatakse puudega lapse vanematel jätkata tööl käimist koolivaheaegadel. Selleks korraldatakse nii päeva- kui ka ööpäevaringset hoidu vaimupuudega lastele, liikumis-, liit- ja nägemispuudega lastele ning kuulmispuudega lastele. Kokku osutati 2005. aastal teenuseid 123-le lapsele. Pakutav teenuse maht ei rahulda lapsevanemate vajadusi, vajalik oleks teenuse osutamine kogu koolivaheaja perioodi jooksul.

Perekonda toetava teenusena korraldatakse ka viipelevatele lastevanematele viipekeele kursuste läbiviimist nii eesti kui vene keelt kõnelevatele vanematele ja pereliikmetele, et parandada kasvatustööd perekonnas ja võimaldada vanematele paremat kontakti lastega. Kursustel on osalenud 25 - 30 inimest igal aastal.

Toetatud elamise teenusele võtmisel on prioriteediks lastekodust elluastuvad psüühiliste erivajadustega noored, kellele rehabilitatsiooniplaanides on määratletud suunamine toetatud elamisele. Linn on eraldanud 6 korterit ja teenust saavad 20 noort. Riik toetab teenust osaliselt. Planeeritud toetatud elamise teenuse mahtu 30 klienti ei ole linn suutnud täita. Tegevusjuhendaja teenuse osutamist toetatud elamisel koordineerib EESTI VAIMUPUUDEGA INIMESTE TUGILIIT. Ajutise päeva- ja ööpäevahoiuteenuse raske ja sügava vaimu ja/või liitpuudega inimestele väljaarendamine Tallinna Lastekodu Lasnamäe keskuse baasil jätkub.

Tallinna Vaimse Tervise Keskus (edaspidi TVTK) ja mittetulundusühing Merimetsa tugikeskus pakuvad teenuseid ligi 400-le vaimuhaigusest tingitud psüühiliste erivajadustega kliendile. Tööd tehakse järgmistel suundadel: elamine, õppimine, töö ja vaba aeg. TVTK on saanud rehabilitatsiooniasutuse tegevusloa, loodud on uus osakond Lasnamäel, toetusgrupid noortele, kogukonnatöö meeskond, töötab Pelguranna tegevus ja teraapiakeskus, tugikodus saavad teenust 25 klienti. Teenuste maht psüühiliste erivajadustega inimestele tervikuna linnas on ebapiisav.

Avatud on Tallinna puuetega inimeste tegevuskeskus aadressil Endla 59/Mooni 30, linna poolt on antud mittetulundusühingule TALLINNA PUUETEGA INIMESTE KODA üürile 1430 m² kaasaegselt renoveeritud pinda, majja on paigaldatud lift, töötab internetipunkt ja arvutiklass. Kaasaegse tehnikaga varustatud saalis on võimalused konverentside, koolituste ja muude suuremate ürituste läbiviimiseks, tagatud on võimalused mitmekesiste teenuste pakkumiseks. Tegevuskeskuses on leidnud võimaluse oma organisatsioonide tegevuseks 21 mittetulundusühingu TALLINNA PUUETEGA INIMESTE KODA liikmesorganisatsiooni.

Tallinna Linnavalitsuse 23.02.2005 määrusega nr 21 on kinnitatud Tallinna Linnavalitsuse invakomisjoni koosseis, regulaarselt töötava komisjoni esimeheks on valdkonda kureeriv abilinnapea. Puuetega inimestel on soodustused Tallinna ühistranspordi kasutamisel.

2.5. Kriisigruppide hoolekanne

Valdkonna hoolekandeteenuste osutamine ja areng on suures osas suunatud isikute sotsiaalse tõrjutuse ennetamisele ja iseseisva toimetuleku soodustamisele. Selleks pakutakse linna poolt: abivajajate kindlustamist ajutise peavarju ja eluasemega (koos lisanduvate sotsiaalteenustega), rehabilitatsiooniteenuseid sotsiaalselt tundlikele sihtgruppidele; toitlustamist, vältimatut sotsiaalabi, õiguslase nõustamise teenust ning rehabilitatsiooniteenuseid vanglast vabanenud isikutele.

2003. aastal oli öömaja-varjupaigakohti 161. 2005. aastal on öömaja-varjupaigakohtade arv 214. 2004. aastal kasutas öömaja/varjupaigateenust 1574 isikut. Varjupaigateenust on praegu võimalik pakkuda ainult nendele kodututele, kes oma tervisliku seisundi tõttu vajavad ööpäevaringset kõrvalabi ja hooldust. Alates 2005. aastast osutatakse varjupaigas olijatele koduõendus-hooldusteenust. Ühiselamutüüpi eluasemeteenuse ning kaasnevate teiste vajalike toetavate hoolekandeteenuste osutamise kaudu on võimalik suure osa praegu kroonilises eluasemepuuduses olevate pikaajaliste öömaja/varjupaiga klientide ja kinnipidamiskohast vabanenud isikute resotsialiseerimine. Mitteresotsialiseeritavatele isikutele peab olema tagatud võimalus saada ajutist peavarju öömajas/varjupaigas. Selleks optimeeritakse vajadusel öömaja/varjupaigakohtade arvu. Ajutise peavarju- ja majutusüksuse teenuseid osutavad Avahoolduse Arenduskeskus ja mittetulundusühingud koostöös TSTA-ga. Öömaja-varjupaigateenus on plaanis muuta tasuliseks, aga selle eelduseks on õiguslik alus eluaset mitteomavatele isikutele toimetulekutoetuse maksmiseks. Koostöös Sotsiaalministeeriumiga on vaja leida lahendus eluaset mitteomavate isikute minimaalse toimetuleku tagamiseks. Eesmärk on toimetulekutoetuse saajate ringi laiendada eluaset mitteomavatele isikutele, kes on Eesti rahvastikuregistris arvel kohaliku omavalitsuse täpsusega.

Suur osa öömaja- ja varjupaigateenuse kasutajaid on kodutud, kelle jaoks öömaja/ varjupaik on muutunud nõ püsivaks eluaseks. Pikaajalise öömajas/varjupaigas elamise soodustamine ei vasta linna taotletavale eesmärgile ning eluaset mitteomavate isikute resotsialiseerimine öömajas ei anna märkimisväärseid tulemusi. Öömaja/varjupaigateenus peab jääma võimaluseks saada ajutist (lühiajalist) peavarju vältimatu sotsiaalabina. Isiku normaalsesse ellu tagasipöördumise üheks oluliseks teguriks on olemasolevate eluasemeteenuse vorme täiendavate eluasemeteenuste väljatöötamine ja rakendamine. Ühiselamutüüpi eluasemeteenuste osutamise on alustatud ja teenuse osutamise maht suureneb jätkuvalt. Erinevate resotsialiseeritavate inimgruppide (vanglast vabanenud, ealistest iseärasustest või vaimsest/füüsilisest puudest tulenevalt iseseisvalt toimetulematud, toimetulekuraskustes inimesed, sõltlased) jaoks on vaja arendada erinevaid eluasemeteenusega kaasnevaid omaosalust sisaldavaid teenuseid.

Sotsiaalselt tundlikele sihtgruppidele rehabilitatsiooniteenuste osutamise eesmärgiks on isikute resotsialiseerimine, st tingimuste loomine normaalsesse ellu tagasipöördumiseks. Peaesmärgi täitmiseks vajalikud tegevused on osaliselt õnnestunud ja teenuste areng jätkub. 2003. aastal alustas tööd Suur-Sõjamäe 6a rehabilitatsioonikeskus. 2004. aastal osutati seal erinevaid teenuseid 1007-le abivajajale. Keskuses toimuvad rehabilitatsioonitegevused sotsiaalselt tundlikele sihtgruppidele (kodutud, tõrjutud,

kinnipidamiskohast vabanenud, toimetulekuraskustes isikud) eesmärgiga aidata neid, kes ise on huvitatud oma elukorralduse muutmisest. Keskuse teise korruse ruumides osutatakse ajutise toetatud elamispinna teenust 30 voodikohaga neile kodututele, kes on nõus osalema ööpäevaringse sotsiaalse rehabilitatsiooni programmis ja omavad motivatsiooni kodutu staatusest pääsemiseks. Ajutise toetatud elamispinna teenus koos rehabilitatsiooniprogrammiga on motiveeritud kodututele vaheetapiks öömaja- ja eluasemeteenuste vahel. Rehabilitatsiooniprogrammi lõppeesmärk on õpetada ja aidata inimesi edaspidiseks iseseisvaks toimetulekuks kas üüri-, munitsipaal- või sotsiaalelamispinnal. Teenuste osutamiseks on TSTA sõlmitud lepingud mittetulundusühingutega.

Arvestades eluaset mitteomavate ja üürivõlgnevuste tõttu eluasemelt väljatõstmise ohus olevate isikute rohkest on lisaks olemasolevatele tugikeskustele vajalik uute tugikeskuste/varjupaikade rajamine ja töölerakendamine eelkõige Põhja-Tallinna- ja Lasnamäe linnaosades. Lisaks Alasi 8 öömajale on Põhja-Tallinna linnaosas vaja esimesel võimalusel tööle rakendada ehitusjärgus varjupaik Paljassaares. Varjupaigaks planeeritud linnale kuuluv ehitus asub tihedast asustusest mõnevõrra eraldiseisvas hoones, kus on piisavalt suur territoorium ka resotsialiseerivate tegevuste läbiviimiseks. Varjupaiga hoones saab sisustada puidutöökoja ja õmblustoa, aga ka ruumid töövahendite hoidmiseks. Varjupaik on plaanis kujundada piirkondlike heakorratööde korraldamise keskuseks, mille kaasabil saaks Põhja-Tallinna linnaosas senisest aktiivsemalt tegeleda sotsiaalselt tundlike sihtgruppide resotsialiseerimisega. Lasnamäe linnaosas on vajalik vältimatu sotsiaalabina ajutise peavarju teenuse osutamiseks öömaja rajamine.

Koostöös mittetulundusühingutega on korraldatud abivajajate toitlustamine supiköökides ja varjupaigas. Vajalik on toiduportsjonite arvu suurendamine ja teenuse osutamine mahus, mis tagab toitumisvõimaluse kõigile abivajajatele. Tuleb tagada toitlustamisvõimalus supiköökides ka nädalavahetustel. Supiköökides seatakse sisse osaline omafinantseerimine. Samuti jätkub abivajajatele vältimatu sotsiaalabi osutamine tagamaks riideabi ja muu abi kättesaadavust igapäevaselt ja ettenägematutes olukordades. Pädevatelt eraõiguslikelt organisatsioonidelt ostetava teenusena tagatakse tasuta õigusabi teenus madala sissetulekuga ning toimetulekuraskustes isikutele eelkõige eluasemeprobleemidega seotud küsimustes. Teenuse mahtu tuleb suurendada lähtudes teenuse vajadusest.

2005. aastal alustati kinnipidamiskohtadest vabanenud isikute rehabilitatsiooni- ja nõustamisteenuse osutamisega. Vanglast vabanevate isikute rehabilitatsiooniteenused on suunatud tõrjutuse ennetamisele ning isikute ühiskonda integreerimisele. Rehabilitatsiooniteenused sisaldavad sotsiaalset toimetulekut soodustavaid tugiteenuseid (nõustamine, tugiisikuteenus, keele- ja arvutiõpe, asjaajamisel aitamine, abistamine töökoha otsingul jne). Rehabilitatsiooniteenuseid on otstarbekas osutada võrgustikutööna juba kinnipidamiskohas ja töö kliendiga peab jätkuma kohe peale vabanemist ka väljaspool kinnipidamiskohta.

2.6. Kriisiabi

Tasuta psühholoogilist kriisiabi on Tallinna linna elanikel olnud võimalik saada viimase 10 aasta jooksul. Alates 2002. aastast, kui Kriisiabi Keskus reorganiseeriti ja teenust hakati ostma riigihanke korras, on toimunud nii teenuse mahu suurenemine kui ka nõustamisteenuse liikide mitmekesistumine.

Psühholoogiline kriisinõustamine (nii individuaalne kui grupinõustamine) on kõige suurema mahuga ja aastate lõikes suhteliselt stabiilne, ca 7700 - 7850 tundi aastas, mis teeb päevas keskmiselt 9-11 juhtumit.

Suhteliselt uus ja perede seas nõutud nõustamisteenus on perede psühholoogiline nõustamine, lepitamine ning vajadusel ka pereteraapia osutamine. Nõudlust arvestades on kriisis pere abistamisele määratud nõustamistundide arv aasta-aastalt suurenenud (2002. aastal - 360 tundi, 2003. aastal – 532 tundi, 2004.-2005. aastal - 721 tundi), mis võimaldab igas kuus nõustada keskmiselt 15 peret.

Sõltuvusprobleemide kiire kasvu tõttu rakendati alates 2003. aasta maikuust tööle ööpäevaringselt ja kõigil nädalapäevadel tegutsev uimastitelefoni (lühinumbriga 1707), millele helistamine on tasuta ja mis 2004. a. profileerus uimasti- ja HIV/AIDSi info- ning nõustamistelefoniks. Elanikkonna vajadusi arvestades on psühholoogilise kriisiabi meeskonda lülitatud ka psühhiaater ja lastepsühholoog.

Ühiskonnas toimuvaid arenguid ja võimalikke ohte arvesse võttes on vajalik (lisaks olemasolevatele nõustamisteenustele) rakendada tööle *debriefingu*-meeskond, lülitada psühholoogilise kriisiabi psühholoogid Tallinna linna kriisireageerimismeeskonna koosseisu ning osutada supervisiooni teenust sotsiaaltöötajatele.

3. HOOLEKANDE ARENG 2006 - 2010

Sotsiaalse heaolu valdkond on enim sõltuv linnaelu muudest põhivaldkondadest ning kujuneb kõigi valdkondade ühisosana. Strateegias “Tallinn 2025” on sotsiaalset heaolu mõjutavate põhivaldkondadena

esile toodud:

- hoolekanne ja tervishoid;
- haridus, kultuur, sport ja noorsootöö;
- linnaplaneerimine, elamu- ja kommunaalmajandus;
- keskkonnakaitse, korrakaitse ja turvalisus;
- ettevõtlus ja transport.

Seega ei tõuse sotsiaalne heaolu üksiku uue teenuse või toetuseliigi sisseviimisega näiteks hoolekandesektoris, vaid kõigi linnaelu valdkondade ühise ja pikaajalise jõupingutuse tulemusel. Samas on oluline arvestada, et ühe valdkonna oluline mahajäämus võib tühistada teiste valdkondade pingutused heaolu loomisel. Sotsiaalprobleeme registreerib ja lahendab küll sotsiaalvaldkond, kuid probleemide põhjused võivad asuda reeglina väljaspool sotsiaalvaldkonda – haridusstrateegias, majandusstrateegias, elukeskkonna kujundamise strateegias vms.

3.1. Hoolekande visioon ja peaesmärgid aastani 2010

Tallinna hoolekande arengukava 2006-2010 strateegiline tasand on määratletud Tallinna arengustrateegiat käsitlevas dokumendis strateegia “Tallinn 2025”. Strateegia sätestab sotsiaalse heaolu strateegilise visiooni Tallinna linnas järgnevalt:

- Tallinnas luuakse kõigile võimalused elada inimväärikat elu, tagades piisav elustandard, vajalik hoolitsus ja eneseteostus.
- Eneseväärikut säilitav elustandard annab sotsiaalse turvalisuse tunde, aitab kaasa rahva elujõu säilimisele ning sotsiaalsele kaasatusele vastastikku hoolivas keskkonnas.
- Hästitoimiv sotsiaalvaldkond linnas on avatud kõigile linnaelanikele, võimaldades neil võtta suuremaid riske töös ja isiklikus elus.

Tallinna arengukava 2006 – 2015 (Tallinna Linnavolikogu 06.10.2005 määrus nr 53) suunab strateegilise lähtealusena põhirõhu sotsiaalprobleemide tekke ennetamisele.

Järgnevalt sätestatakse lähtuvalt visioonist hoolekande valdkondade eesmärgid. Strateegia “Tallinn 2025” määratleb linna hoolekande peaesmärgid eraldi lastele, täiskasvanutele ning nõrgema sotsiaalse suutlikkusega inimestele. Hoolekande peaesmärgid on:

· Laste puhul tagada igale lapsele tema põhi- ja erivajaduste rahuldamiseks soodne arengukeskkond, kasvatamaks inimesed, kes oleks terved, suudaks, saaks ja tahaks töötada ning areneda.

- Täiskasvanute puhul stimuleerida linna avalike teenuste ja toetuste tasakaalustatud süsteemi kaudu töötamist ja iseseisvat toimetulekut.
- Nõrgema sotsiaalse suutlikkusega inimestele tagada sotsiaalne kaitse.

Strateegia „Tallinn 2025” sätestab ka eesmärkide saavutamiseks vajalikud üldised mehhanismid, mis kehtivad kõikide sotsiaalsete gruppide kohta:

- Luua sotsiaalse kaasatuse suurendamiseks tingimused, mis aitavad vähendada vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse riske ning tuua heitunuid tagasi inimväärse ellu.

· Arvestada linna avalike teenuste väljaarendamisel riskirühmade erivajadustega ning juhendada ja nõustada neid teenuste tarbimisel.

- Luua alternatiivsed ühiskonnakasulikud tegutsemisvõimalused isikutele, keda ei ole võimalik tööellu integreerida.
- Parandada sotsiaalse tõrjutuse vähendamiseks elanikkonna informeeritust sotsiaalteenuste saamise võimalustest ja keskenduda sotsiaalse võrgustiku loomisele.
- Kujundada töö tegemist väärtustavaid positiivseid väärtushinnanguid.

3.2. Hoolekande eesmärgid

Kooskõlas strateegiliste juhistega ning lähtuvalt hoolekande arenguvajadustest Tallinnas on järgnevalt sõnastatud hoolekande eesmärgid valdkondade kaupa.

Eesmärgid hoolekande juhtimises

- Läbi viia uuringud hoolekande juhtimise efektiivsuse analüüsimiseks ja sobivaimate juhtimisskeemide väljatöötamiseks.
- Tagada hoolekandepersonali piisavus ning professionaalsus.

· Tagada osutatavate teenuste kvaliteet.

- Arendada võrgustikku protsesside juhtimiseks riigi, linna ametiasutuste ja kolmanda sektori ja elanikkonna esindajatega.
- Tagada info kättesaadavus, avalikkuse teavitamine hoolekande valdkonnast.
- Kaasata EL struktuurifonde erinevatesse hoolekande projektidesse.
- Täiustada sotsiaaltoetuste maksmise protseduuri ja töökorraldust.
- Finantseerida piirkondlikke hoolekandeprojekte.

Eesmärgid laste hoolekandes

- Laiendada psühholoogilise nõustamise teenust ning käivitada teenuse osutamine vägivalda kannatanud lastele. Käivitada nõustamine e-posti vahendusel ja laste muretelefon.
- Laiendada tugiisikuteenus depressiivsetele ja probleemkäitumisega lastele. Korraldada regulaarseid teraapiaalaagreid.
- Laiendada perekeskse aitamistöö (psühhosotsiaalne nõustamine ja praktiline pereabi) teenuse mahtu ja tõsta teenuse hinda tagamaks teenuse kvaliteedi säilimist ja teenuse kättesaadavust.
- Muuta päevakeskusteenus kättesaadavaks igas linnaosas, kusjuures Põhja- Tallinnas ja Lasnamäel peaks päevakeskusi olema vähemalt kaks.
- Rakendada töösse ülelinnalise asutusena Tallinna Perekeskus, kuhu koonduvad lastega peresid toetavad teenused: psühholoogiline nõustamine, nõustamine e-posti vahendusel ja muretelefon, perekeskne aitamistöö, tugiisikuteenus, koolilaste ajutine hooldamine (praegune pereabikeskus) ja arendustegevus ning päevakeskuse teenus Kesklinna lastele.
- Laiendada lastekaitse valveteenistus sotsiaalvalveks, mille ülesandeks on aidata kõiki isikuid kriisiolukordades.
- Käivitada intervallhooldus puudega lastele.
- Muuta sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus kättesaadavaks ka noortele, rasedatele ja noortele emadele lastega. Ennetustöök ja HIV ning AIDSi leviku piiramiseks laste ja noorte hulgas luua asumikesksed nõustamiskeskused.

- Laste perekonnas kasvatamise soodustamiseks jätkata linnaelarvest makstavate erinevate toetuste maksmist.
- Jätkata ja laiendada koostööd tervishoiu-, haridus- ja spordi- ning noorsootöövaldkonnaga laste terviseprobleemide ennetamisel, tervise kaitsmisel, huvi- ja sporditegevuse toetamisel ning erinoorsootöö arendamisel.
- Aastaks 2009 kahekordistada lastekaitsetöötajate arv linnaosade sotsiaalhoolekande osakondades.

Asendushoolduse edendamiseks:

- Tõsta hooldajatele mõeldud toetusi ja suurendada koolituste, teabepäevade ning eneseabigruppide läbiviimise mahtu.
- Alustada lastekodu reorganiseerimisega väiksemateks üksusteks – kuni 16 kasvandikuga paariskorteriteks ja paarismajadeks.
- Rakendada töösse Tallinna Lastekodu struktuuriüksus Tallinna Noortekodu (Tallinna Linnavolikogu 16.06.2005 otsus nr 179).

Eesmärgid puuetega inimeste hoolekandes

- Jätkata Tallinna füüsilise keskkonna sh. hooned tänavad, ühistransport jms arendamist puuetega inimestele kasutuskõlblikuks.
- Osutada taksoteenust ka üle 65 aastastele sügava ja raske nägemise- ning liikumispuudega isikutele, suurendada transporditeenuse osutamise mahtu ratastooli kasutavatele töötavatele klientidele. Tagada kõigile liikumistakistusega inimestele juurdepääs ravi- ja rehabilitatsiooni- ning hoolekandeesutustesse avades uusi transpordiringe asumites, kus ligipääs asutustele on pikkade vahemaade tõttu raskendatud.
- Korraldada õppusi isiklikele abistajatele ja toetada viipekeele tõlkide koolitust.
- Luua Päevakeskuse Käo noorteosakonda täiendavaid kohti raske ja sügava vaimupuudega ja/või liitpuudega täiskasvanutele, osutada intervallhoolduse teenust ja tugikodu teenust.
- Laiendada igapäevaeltu toetamise ja kogukonnatöö teenuste mahtu psüühiliste erivajadustega inimestele.
- Suurendada puudega inimese perekonda toetavaid teenuseid, sh korraldada päevahoiu ja -tegevuse teenust kõikidel koolivaheaegadel raske ja sügava puudega lastele, kelle vanemad töötavad.

- Arendada toetatud elamise teenust vastavalt rehabilitatsiooniplaanidele psüühiliste erivajadustega täiskasvanutele.
- Suurendada toetatud töötamise mahtu kõikidele puuetega inimestele.
- Töötada välja omaosaluse printsiibid teenuste osutamisel puuetega inimestele.
- Arendada välja tugiteenused puuetega täiskasvanud inimeste hooldamiseks kodus.

Eesmärgid eakate hoolekandes

- Laiendada päevakeskuste tegevust, sealhulgas dementsete päevahoiuteenuse osutamist linnaosade valitsuste päevakeskustes.
- Suurendada üldhooldekodu teenuse osutamise mahtu.
- Viia sisse tervishoiuteenuse osutamine Iru Hooldekodus.
- Koostöös erasektoriga rajada Tallinnas kuni 150 kohaline hooldekodu.
- Suurendada koduteenuste osutamise mahtu.
- Jätkata koduõendus-hooldusteenuse täiendavat finantseerimist kodulähedase hoolduse korraldamiseks.
- Välja töötada valmistoidu tsentraalse kojutoomise teenus "Toit ratastel".
- Säilitada Iru Hooldekodu linna asutusena.
- Jätkata eakatele inimestele hinnatõusu kompenseerimiseks toetuse maksmist linna eelarvelistest vahenditest.

Eesmärgid kriisigruppide hoolekandes

- Kindlustada abivajajad ajutise peavarju ja eluasemega, millega kaasnevad vajalikud sotsiaalteenused.
- Tagada mitteresotsialiseeritavatele isikutele võimalus saada ajutist peavarju öömajas/varjupaigas.
- Jätkata tugikeskuste poolt sotsiaalselt tundlikele sihtgruppidele sotsiaalse tõrjutuse ennetamiseks ja iseseisva toimetuleku soodustamiseks sotsiaalteenuste osutamist ning suurendada tugikeskuste arvu.
- Töötada välja ja rakendada klientide omaosaluse printsiibid sotsiaalteenuste osutamisel sotsiaalselt tundlikele sihtgruppidele.

- Tagada abivajajate toitlustamine.

Eesmärgid kriisiabi arendamisel

- Jätkata tasuta psühholoogilise kriisiabiteenuse osutamist Tallinna elanikele (s.h peredele) tulemaks toime traumaatiliste sündmuste, õnnetusjuhtumite või igapäevaelu kriisidega.
- Luua võimalike suurõnnetuste ja katastroofide puhuks väljareageeriv psühholoogiline kriisiüksus.
- Luua hoolekandesüsteemi töötajatele võimalus regulaarseks supervisiooniks eesmärgiga ennetada stressi ja läbipõlemist.
- **4. HOOLEKANDE TEGEVUSKAVA 2006 - 2008**

Peatükk käsitleb Tallinna hoolekande arengukavas 2006 - 2010 püstitatud eesmärkide ja ülesannete realiseerimiseks vajalikke tegevussamme, mis on plaanis teostada aastatel 2006 - 2008. Tegevuskavas kirjeldatud tegevused peavad ühtima strateegiliste eesmärkidega ning olema mõõdetavad.

Tegevuskavas on esitatud tegevused, mille osas prognoositakse teenuse kasutajate arvu suurenemist, ressursi vajaduse kasvu või uue tegevuse käivitamist. Teenuseid, mida juba osutatakse ja mille osas eelnimetatud muutusi ei prognoosita, osutatakse jätkuvalt ning tegevuskavas neid ei esitata.

4.1 Hoolekande juhtimine

Tegevus	
Hoolekandepersonali professionaalsuse tagamine järjepideva täiendkoolituse kaudu	
(tulenevalt Tallinna sotsiaalteenuste standardist)	
Osutatavate teenuste kvaliteedi tagamine	
Tallinna sotsiaalteenuste standardite kehtestamine ja rakendamine	
Linnaasutuste poolt osutatavatele ja sisseostetavatele teenustele suunamise tingimuste ja korra väljatöötamine ja rakendamine	
Linnaasutuste poolt osutatavate ja sisseostetavate teenuste kvaliteedi monitooringu süsteemi ning teenuste vajaduse analüüsi väljatöötamine	
Linnaasutuste poolt osutatavatele ja sisseostetavatele teenustele omaosaluse rakendamise süsteemi väljatöötamine ja rakendamine	
Vältimatu sotsiaalabi osutamise korra väljatöötamine	
Erakorralise majutamise korra väljatöötamine	
Hoolekande korraldamise juhendi väljatöötamine	
Uuringute läbiviimine hoolekande juhtimise efektiivsuse analüüsimiseks ja sobivate juhtimisskeemide väljatöötamiseks	
Võrgustiku arendamine protsesside juhtimiseks riigi, linna ametiasutuste, kolmanda sektori ja elanikkonna esindajatega	
Võrgustiku arendamise tegevuskava väljatöötamine	
Info kättesaadavuse tagamine, avalikkuse teavitamine hoolekande valdkonnast	
Linnaasutuste poolt osutatavate ning sisseostetavate sotsiaalteenuste ning nendega haakuvate teenuste (noorsootöö, hariduse, spordi, kultuuri) kättesaadavuse tagamine	
Sotsiaaltoetuste maksmise protseduuri ja töökorralduse täiustamine ja lihtsustamine	
Tallinna linna eelarvest perekonna sissetulekust mittesõltuvate sotsiaaltoetuste maksmise üleandmine linnavalitsuse teenindussaalidesse	
Piirkondlike hoolekandeprojektide (piirkondlikele erisustele vastavad hoolekandevalused tegevused linnaosadevalitsustes) finantseerimine	

4.2 Laste hoolekanne

Tegevus	
Psühholoogilise nõustamise teenus	Teenuse kasutamise maksumus
	2006 - 500
	2007 - 500
	2008 - 500

<p>Tugiisikuteenus</p>	<p>Teenuse kas 2006 - 50 2007 - 150 2008 - 300</p>
<p>Perekeskse aitamistöö (psühhosotsiaalne nõustamine ja praktiline pereabi) teenus</p>	<p>Teenuse kas 2006 - 120 2007 - 170 2007 - 220</p>
<p>Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus</p>	<p>Teenuse kas 2006 - 15 2007 - 15 2008 - 15</p>
<p>Vägivalda kogenud laste psühholoogilise nõustamise teenus, laste ja noorte nõustamine e-posti ja muretelefoni kaudu</p>	<p>Teenuse kas 2006 - 1500 2007 - 2000 2008 - 2000</p>
<p>Laste abi ja infotelefoniteenus</p>	
<p>Lastekaitse valveteenistus sotsiaalvalveks</p>	

<p>Intervallhoolduse käivitamine puudega lastele</p>	<p>Teenuse kas 2006 - 6 2007 - 6 2008 - 6</p>
<p>Laste varjupaigateenus</p>	<p>Teenuse kas 2006 - 32 2007 - 32 2008 - 32</p>
<p>Enam- lapse varjupaigateenus</p>	<p>Teenuse kas 2006 - 17 2007 - 17 2008 - 17</p>
<p>Perekonnas hooldamise teenus</p>	<p>Ülalpidamis kroonides/ü peredele 2006 - 1800 2007 - 2000 2008 - 2200</p>
<p>Lastekodus hooldamise teenus</p> <p>Laste arvu vähenedes saab lastele võimaldada rohkem puhkamisvõimalusi koolivaheaegadel</p>	<p>Teenuse kas 2006 - 360 2007 - 350 2008 - 340</p>

Tallinna Noortekodu	Kohti noorte
	2006 - 16
	2007 - 32
	2008 - 32
Varjupaiga ja rehabilitatsiooniteenus	Teenuse kasutajate arv
	2006 - 30
	2007 - 40
	2008 - 50
Imiku hoolduspakid	Teenuse kasutajate arv
	2006 - 4 200
	2007 - 4 300
	2008 - 4 400

4.3 Eakate hoolekanne

Tegevus	Kriteeriumid	Aasta/Ressursi vajadus kroonides
Eaka inimese perekonda toetavad teenused		
Päevahoiuteenus mäluhäiretega (dementsuse sündroomiga) isikutele	Teenuse kasutajate arv	
Teenuse laienemine toimub linnaosades	2006 - 40	2006 - 500 000
	2007 - 41	2007 - 520 000
	2008 - 42	2008 - 540 000
Üldhooldekodu teenused		

Õöpäevaringne hooldusteenus	Teenuse kasutajate arv	
	2006 - 850	2006- 41 000 000
	2007 - 950	2007- 42 000 000
	2008 - 1000	2008- 43 000 000
Õendus-hooldusteenuse sisseviimine Iru Hooldekodus	Teenuse kasutajate arv	
	2006 -150	2006- 5 893 200
	2007- 200	2007- 7 857 600
	2008 - 300	2008- 11 500 000
Toimetulekut soodustavad teenused		
Saunateenus	Teenuse kasutajate arv	
	2006 - 3000	2006 - 198 000
	2007 - 3100	2007 - 220 000
	2008 - 3200	2008 - 242 000
Koduteenused	Teenuse kasutajate arv	
Koduteenused nädalavahetustel	2006 - 1300	2006 - 500 000
	2007 - 1400	2007 - 600 000
	2008 - 1500	2008 - 700 000
Valmistoidu tsentraalse kojutoomise teenuse arendamine	Teenuse kasutajate arv	
	2006 - 0	2006 - 0
	2007 - 650	2007 - 3 042 000
	2008 - 700	2008 - 3 276 000

4.4 Puuetega inimeste hoolekanne

Tegevus

Transporditeenused

Taksoteenus ka üle 65 aastastele sügava ja raske nägemise- ning liikumispuudega isikutele

Transporditeenus põhikohaga töökäivatele ratastoolikasutajatele

Taksoteenus omaosalusega vähekindlustatud puuetega inimestele (talongi alusel)

Viipekeeleteenus

Viipekeele tõlketeenus kõigile viiplejatele

Isikliku abistaja teenus nägemispuudega täiskasvanule

liikumispuudega täiskasvanule

tavakoolis õppivale puudega lapsele

isiklik abistaja puudega lapsele kodus

tugiisiku teenus vaimupuudega isikule

Töö-ja rakenduskeskuse teenused

Toetatud töö ja rakenduskeskuste teenus

Töötamise toetamise teenus psüühilise erivajadusega inimestele

Päevategevus ja -hoid

Päevategevuse ja -hoiu teenus raske ja sügava vaimu- või liitpuudega täiskasvanutele

Päevahoiuteenus osutamise kestuse suurendamine vaimu ja/või liitpuudega lastele (keskus avatud 8.30 - 18.00)

Igapäevaelu toetamise teenus päevakeskustes psüühilise erivajadusega inimestele

Päevahoiuteenus täiskasvanud autistidele

Puudega inimese perekonda toetavad teenused

Koolivaheaja päevategevuse teenus raske ja sügava puudega lastele kõikidel koolivaheaegadel

Viipekeele õpetamine ja nõustamine kurtide laste vanematele

Lugemisteenus nägemispuudega inimestele

Intervallhoiuteenus raske ja sügava vaimu- või liitpuudega täiskasvanud inimestele

Igapäevaelu toetamise teenus kogukonnas psüühikahäiretega inimestele

Puude spetsiifikast tulenev nõustamisteenus

Tugikodu rajamine

Ööpäevaringse teenindamisega raske -ja sügava vaimu ja/või liitpuudega täiskasvanutele (Võidujooksu tn 18/Pae tn 37)

Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskus

4.5 Kriisigruppide hoolekanne

Tegevus

Öömaja/varjupaiga teenus kodututele

Sotsiaalmajutusüksuse teenus

Sotsiaalteenustega kaetud ühiselamutüüpi eluasemeteenuste osutamine ja arendamine

Sotsiaalteenused sotsiaalselt tundlikele sihtgruppidele tugikeskustes

Tugikeskuste rajamine Mustamäe linnaosas, Põhja-Tallinna linnaosas, Lasnamäe linnaosas

Abivajajate toitlustamine supiköörides ja varjupaigas

Vältimatu sotsiaalabi

Riideabi ja muu abi

Õiguslane nõustamine

Rehabilitatsiooniteenused vanglast vabanevatele isikutele

4.6 Kriisiabi

Tegevus

Psühholoogilise kriisinõustamise teenus isikutele, kes on läbi elanud õnnetusjuhtumi, traumaatilise sündmuse või sattunud igapäevaelu

Abi kriisis perele

Teenus sisaldab pere psühholoogilist nõustamist, teraapiat ja lepitamist

Sõltuvusalase psühholoogilise nõustamise teenus

Väljareageeriva psühholoogilise kriisiüksuse loomine kriisi sattunud elanike ja spetsialistide abistamiseks

Supervisioon klienditeenindajatele

5. INVESTEERINGUTE VAJADUS 2006 – 2008

Investeeringute vajadus on esitatud kahes osas: kriitilised investeeringud ehk investeeringud, mille teostamine on linna hoolekande arendamiseks prioriteetne ning soovitavad investeeringud ehk investeeringud, mis on hoolekande arendamiseks olulised, kuid mitte kriitilise tähtsusega.

I Kriitilised investeeringud

Tegevus

Tallinna Lastekodu reorganiseerimine väiksemateks (kahe pere) üksusteks, selleks hoonete ehitus ja Nõmme keskuse remont

Tallinna Perekeskuse hoone remont

Toetatud elamiseks korterite ehitus erivajadustega inimestele (sh lastekodust ellusuunatavatele) – igal aastal 9 viietoalist korterit

Eluasemete ehitus lastekodu noortele

Kodutute öömajade, varjupaikade ehitus

Kauge 4 sotsiaalmajutusüksuse projekteerimine ja ehitus, vana hoone lammutamine

Iru Hooldekodu hoonete renoveerimine

II Soovitavad investeeringud

Tegevus

Ööpäevaringse hooldusteenuse mahu suurendamine,

sh Iru Hooldekodu uute korpuste ehitus, teenuse osutamise laiendamine erivajadustega sihtgrupile, uue hooldekodu rajamine koostöös er

Päevakeskuste rajamine, teenuse laiendamine kõikidele sihtgruppidele

Tallinna Puuetega Noorte Õppekeskuse "Juks" hoone ehitus

Tallinna Vaimse Tervise Keskuse hoone ehitus Pelguranna tn 31 (admin. hoone)

Tallinna Turvakeskus, noorte rehabilitatsiooniosakonna, rasedate ning noorte emade osakonna ehitamine

6. KOKKUVÕTE

Tallinna arengukava 2006 - 2010 koostamisel tugineti strateegia "Tallinn 2025" sotsiaalse heaolu strateegiale ning Tallinna arengukavaga 2006 –2015 püstitatud peaesmärkidele. Arvestati riigi- ja linna arengudokumentidega ning linna ametiasutuste ettepanekutega.

Tegevuskavas 2006 – 2008 nimetatud tegevuse finantseerimiseks on vaja rahalisi vahendeid 2006. aastal 112,2 miljonit krooni, 2007. aastal 138,1 miljonit krooni ja 2008. aastal 153,0 miljonit krooni.

Kriitiliste investeeringute realiseerimiseks on vaja rahalisi vahendeid 2006. aastal 43,9 miljonit krooni, 2007. aastal 47 miljonit krooni ja 2008. aastal 28,5 miljonit krooni.

Soovitavate investeeringute katteks on rahaliste vahendite vajadus 2006. aastal 6 miljonit krooni, 2007. aastal 27,5 miljonit krooni ja 2008. aastal 73,5 miljonit krooni. Lisaks sellele kavandatakse 2008. aastal 300 miljoni krooni väärtuses ühisprojekti erasektori ja välisrahastajatega. Tallinna hoolekande arengukava võimaldab kavandada hoolekande tulevikku terviklikult ja ressursidega tasakaalustatult. Tallinna hoolekande arengukavas 2006-2010 püstitatud eesmärged viivad ellu Tallinna linna ametiasutused.

Toomas Vitsut
Tallinna Linnavolikogu esimees